

Lausunto Kansallinen metsästrategia 2025 päivityksestä

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntöön viitaten Metsämiesten Säätiö esittää kunnioittaen seuraavaa:

1. Yleistä

Metsämiesten Säätiö kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että metsästrategian päivityksessä tarkastelun lähtökohdat ovat hyvin perinteiset, eikä ihmisen rooli kaikkien strategian tavoitteiden mahdollistajana tule riittävästi esille, vaikka osaaminen ja hyvinvointi löytyvätkin strategialuonnoksesta.

Menossa olevat digitalisaatio ja robotisaatio korostavat ihmisen roolia myös metsäalalla - ihminen on metsäalan tärkein menestystekijä. Organisaatiot madaltuvat, toiminta verkostoissa kasvaa ja asiantuntijamainen tapa tehdä työtä korostaa yksilöiden roolia kaikilla tasoilla. Vastuut organisaatioiden alimmillakin portailla kasvavat: tähän pitää pystyä antamaan valmiuksia, mutta tämä on myös metsäalan poikkeuksellinen vahvuus, jota tulee hyödyntää vieläkin enemmän mm. rekrytoinnissa.

Kun otamme keskiöön ihmisen, olemme lähellä arvoketjun alkupäässä olevaa metsänomistajaa, arvoketjun loppupäässä olevaa metsäteollisuuden tuotteiden kuluttajaa, sekä lähellä kadun ihmistä, joka miettii suhtautumistaan metsien käyttöön. Se, että mottien, eurojen, korjuutekijöiden, metsänhoidon ja ympäristöasioiden sijasta focus on ihmisessä, on meille suuri mahdollisuus koko toimialana.

Ihmiset tekevät ja määrittävät erot toimialojen, yritysten ja yhteisöjen välillä. On kyse kilpailutekijästä, imagosta, viestinnästä ja markkinoinnista. Metsämiesten Säätiö haluaa, että metsäala on Kansallisen metsästrategian kautta tässäkin asiassa kärjessä, muita edellä.

2. Hanke B: Metsäalan vuorovaikutus ja viestintä (s. 7)

Metsäala ei ole toiminnassaan ottanut riittävästi huomioon yhteiskunnallisen kehityksen vaikutuksia metsien käytön tietotasoon ja arvostukseen. Asiaa ei pystytä korjaamaan yksittäisillä viestintähankkeilla tai ulkoistamalla asian hoitoa jonkun tai joidenkin organisaatioiden "hoidettavaksi". Tarvitaan syvälinen toimintatavan muutos ja kaikki organisaatiot sekä metsäalalta elantonsa saavat puhujiksi asiassa.

Metsäala on jossain suhteessa toimialojen kärkeä, joissain asioissa alan ominaispiirteet näyttävät olevan rasite menestyksellisen viestinnän kannalta. Ajoittain näyttää, että ala ja sen organisaatiot eivät uskalla tarpeeksi luottaa osaaviin metsäammattilaisiin, alan palvelujen monipuolisuuteen ja hienoihin tuotteisiin, vaan ala pyrkii esiintymään muihin toimialoihin verrattuna enemmän "yhdellä äänellä" (mm. kampanjat) - mikä vääjäämättä näkyy etunojan ohuutena ja rohkeiden metsäalaa edistävien kannanottojen vähyytenä.

3. Hanke C: Resurssitehokas ja kestävä metsänhoito (s. 7)

Metsänomistajille suunnattavat uudet 2020-luvun kannustejärjestelmät tulee suunnata siten, että suuntaus edistää toisaalla toivottua omistusrakenteen kehitystä. Koskee myös s. 42.

4. Hanke I: Osaaminen ja koulutus (s. 8)

On harhaanjohtavaa puhua "uusista tavoista oppia" – eivät ihmisen oppimistavat ole muuttuneet. Strategiaan tulee kirjata työelämän ja nuorten tarpeista lähtevä koulutusjärjestelmän rakenteiden ja järjestelmien kehittäminen ja pilotointi sekä eri tavoin opitun tiedon osoittaminen. Kun tavoitteena on toisaalla metsäalan rakenteiden uusiminen, on luontevaa kriittisesti tarkastella myös koulutuksen rakenteita. Samaa lisäystä esitämme myös sivulle 58.

5. Kansallisen metsästrategian linkittyminen muihin politiikkoihin (s. 12)

Tarkastelusta puuttuu linkittyminen mm. työhyvinvoinnin politiikkaohjelmiin, kuten Työelämä 2020.

6. Metsäalan osaaminen on monipuolista ja vastaa muuttuvia tarpeita (s. 36 – 38)

Tutkimustoiminnan tulee vastata biotalouden tarpeiden lisäksi ihmisten osaamisen, itsensä kehittämishalun sekä motivaation kehittämisen tarpeita biotaloudessa.

METSÄMIESTEN SÄÄTIÖ

Tutkinnon suorittaneiden määrän tarkastelussa (s. 38) tavoitetasoa on tarkasteltava myös niin, ettei minkään koulutuksen osalta ole tarpeetonta ylikoulutusta, joka sitoo toimialan resursseja mm. työelämäyhteyksien osalta ja aikaansaa huonoa mainetta työllisyydestä.

7. Muuta

Sivulla 46 esitämme alleviivatun kohdan lisäämistä seuraavaan virkkeeseen: Toiminnan vaikuttavuuden parantamiseksi ja näkökulmien monipuolisuuden varmistamiseksi yhteydenpidon koordinaatio tulee varmistaa valtakunnallisen tason lisäksi myös alueellisella tasolla.

Sivulla 48 esitämme "Metsällisiin tapahtumiin osallistuneet lapset ja nuoret" -lukumäärämittarin lisäksi toista mittaria, koska em. mittari ei sisällä laadullista näkökulmaa eikä luo kuvaa toiminnan kattavuudesta soveltuen kuitenkin mm. kansalaistoimintaan. Esittämämme lisämittari on "Koulun tietyn ikäluokan nuorten kohtaaminen metsien käytön arvostuksen lisäämiseksi". Mittari asettaisi nuorisoviestinnän myöhemmälle koordinaatiolle sekä metsäalan toimijoille tehtävän jakaa koulut niin, että jokainen nuori tavoitetaan vähintään kerran yleissivistävän opiskelun aikana. Ja jos jossain ei tavoiteta, se ainakin tiedostetaan. Eli mittarina peittävyys kouluista (%). Tämä palvelee strategiassa toisaalla esitettyä asiaa, että kouluyhteistyöhön tai viestittäviin teemoihin ei tule jäädä katvealueita.

Helsingissä, marraskuun 29. päivänä, 2018

Metsämiesten Säätiö sr.

Juha Mäkinen
Hallituksen puheenjohtaja

Ilari Pirttilä
Toimitusjohtaja